

PEKKA ERVASTIN PUHE 11.8.1931

H. P. B:n syntymän 100-vuotisjuhlassa, teosofien yhteisessä Helena Blavatskyn muistojuhllassa

Tänä samana päivänä 100 vuotta sitten syntyi Helena Blavatsky. Nyt hänen muistoaan vietetään kaikkialla maailmassa eri teosofisissa ja sen hengen elähyttämässä seuroissa. Sitä varten olemme mekin kokoontuneet tänä iltana. Me kaikki eri seurojen teosofit olemme tulleet yhdessä viettämään sen ihmisen muistoa, joka on tehnyt meidät siksi, mitä nyt olemme. Jos meissä ja meidän pyrkimyksissämme on jotain hyvää, niin siitä saamme todella olla kiitollisia juuri hänelle. Siksi onkin kaikkien teosofien ja teosofisen aatteen elähyttämien ihmisten erikoisesti tänään muistettava häntä, Helena Petrovna Blavatskya. Häntä, joka hengen soihdun kantajana tuli meidän luoksemme. Hän antoi meille teosofisen sanoman.

Me kaikki tiedämme, mikä tämä sanoma on. Tunnemme sen teosofisen elämänymmärryksen, jota H. P. B. julisti. Olemme kaikki voineet todeta, miten rikas, monipuolinen ja vivahdusrikas tämä teosofinen sanoma on. Se käsittelee sekä filosofiaa, uskontoa että tiedettä. Kun H. P. B. 60 vuotta sitten aloitti toimintansa ja alkoi julistaa maailmalle näitä teosofisia oppeja kirjoissaan ja artikkeleissaan, hämmästyivät ihmiset luonnollisesti hänen sanomaansa. Olihan hänen julistuksessaan niin paljon uutta ja aikaisemmin kuulumatonta. Erikoisesti tuli tämä esille niissä tieteellisissä totuuksissa, joita hän esitti monissa kirjoituksissaan ja ennenkaikkea suuressa pääteoksessaan Salainen Oppi. Hän vakuutti, että nämä hänen esittämänsä seikat olivat järkkymättömiä totuuksia. Ne olivat kuitenkin sellaisia, joihin silloinen tieteellinen maailma suhtautui pilkallisesti nauraen tai kohotti vain väheksyen niille olkapäitään. Nyt 60 vuotta myöhemmin alkaa jo tieteellinenkin maailma todeta, että hänen julistuksensa

sisältävät ihmeellisen totuuden. H. P. B. esitti jo silloin eri tieteen alojen, biologian, astronomian, kemian ja fysiikan alalla sellaisia selityksiä, jotka tieteellinen tutkimus nyt on todistanut oikeaksi. Kuitenkin on vielä paljon sellaista, jota H. P. B. ilmoitti, mutta jota tämänhetkinen tieteellinen maailma ei pidä mahdollisena. Me tulemme kuitenkin tämän 20:nneen vuosisadan kuluessa näkemään, että nuo hänen julistamansa tosiseikat tulevat myös tieteellisen maailman yleisesti hyväksymiksi ja todistamiksi. Meidän tarvitsee muistuttaa mieleemme vain eräs tällainen asia fysiikan alalta. H. P. B. mainitsee Salaisessa Opissaan, että valo on eräänlaista ainetta. Salaisen Opin ilmestyessä 1888 oli tuollainen teoria täysin tuulesta temmattu. Tieteellinen maailma katsoi valon olevan pelkkä värähtelyilmiö. Valo oli siis täysin aineetonta värähtelyä. Jo nyt on tieteellisen maailman ollut pakko tarkistaa kantaansa. Sen käsitys on muuttunut, eikä se pidä enää värähtelyteoriaa yksin riittävänä. H. P. B. sanoi, että värähtelyteoria on aivan oikea, mutta se ei sisällä koko totuutta. Toinen puoli totuutta on, että valo on eräänlaista ainetta. Kaikesta aineesta säteilee valoa. Niistä olennoista, jotka voivat sen nähdä, tuo valo on kuin auringosta lähtevää fluidumia, jota maa sitten imee itseensä. Toisaalta kuitenkin myös maa lähettää sitä itsestään. Samalla tavoin kaikki ne olennot, joilla on näköaisti, katsellessaan lähettävät itsestään tuollaista valoainetta. Näin valo ei ole siis vain värähtelyä, vaan myös ainetta. Kuten sanottu, ovat myös tiedemiehet nykyisin kallistumassa tällaisen olettamuksen kannalle.

Me emme nyt kuitenkaan halua viivähtää tässä H. P. B:n teosofisen sanoman muodollisessa puolessa. Tärkeintä on hänen sanomaansa elähyttävä henki. Tuo henki, joka voimakkaasti vaikuttaa kaikkien niiden sydämissä, jotka tulevat teosofeiksi. Se moraalinen, eettinen sisältö, joka läpäisee koko hänen sanomansa ja koskee todella kaikkia meitä ihmisiä. Mikä on sitten tuo henki? Tuo henki, joka on järkyttänyt meitä jokaista ja hämmästyttänyt koko maailmaa.

Se on H. P. B:n teosofisen sanoman ydin ja elämä, varmuus siitä, että totuuden tieto on saavutettavissa. Totuuden tieto ei merkitse tietoa ainoastaan näkyvistä asioista, joihin ihmiskunta on etsinyt vastausta kautta aikojen ja erikoisesti sen jälkeen, kun tieteellinen kehitys alkoi. Muutaman viimeeksi kuluneen sadan vuoden aikana on etenkin täällä länsimailla todella etsitty tietoa ja totuutta. Tämän näkyväisen fyysillisen maailman suhteen sitä on myös löydetty. H. P. B:n sanoman ydin on, että hän vakuuttaa, että tieto on saavutettavissa myös metafysiillisissä kysymyksissä. Nuo suuret metafysiilliset ongelmat ovat ratkaistavissa, joskin yleensä vielä arvellaan, ettei niistä voi saada todellista tietoa. Silloin kun H. P. B. vaikutti täällä maailmassa, oli hyvin paljon sellaisia ihmisiä, jotka ajattelivat täysin materialistisesti. He väittivät, että kaikki metafysiillinen pohdiskelu oli turhaa tuulen pieksäntää, koska tuollaista ongelmakenttää ei lainkaan ollut olemassa. Eihän olemattomasta voinut saada mitään tietoa. Noita suuria, syvästi vaikuttavia elämän ja kuoleman kysymyksiä ei ollut olemassakaan, joten ei ihmisten kannattanut sellaisella päätään vaivata. Ihminen oli kauttaaltaan aineellinen olento. Kun hänen ruumiinsa vanheni ja rappeutui tautien sitä runnellessa ja lakkasi lopulta toimimasta, silloin päättyi myös kokonaan ihmisen olemassaolo. Hän kuoli ja kaikki oli hänen kohdallaan lopussa. Oli siis mieletöntä vaivata päätään miettimällä, mitä on kuoleman jälkeen, kun kerran kaikki päättyi siihen. Kaikkinaisen pohdiskelu kuolemanjälkeisistä kohtaloista, Jumalasta ja henkimaailmasta oli suoranaista järjettömyyttä. Näin ajattelivat nuo materialistit, joiden näkemys siihen aikaan oli vallitseva sivistyneessä maailmassa.

Länsimaisen sivistyneistön toinen merkittävä osa oli näkemykseltään kristillistä. He ajattelivat asioista aivan toisin. Heidän käsityksensä mukaan taas oli turha pohtia sellaisia metafysiillisiä ongelmia, jotka kaikki olivat saaneet ratkaisunsa. Jumala itse oli antanut nuo vastaukset ja ne olivat löydettävissä raamatusta, hänen pyhästä sanastaan, jota kirkko oli vuosisatojen

ajan varjellut. Siispä kirkkokunnat nyt tiesivät kaikki vastaukset elämän ja kuoleman kysymyksiin. Ei siis kenenkään, joka uskoi tähän pyhään sanaan, tarvinnut olla epä tietoinen. Kaikki metafysisilliset kysymykset olivat saaneet ratkaisun uskon kautta. Kun ihmiset vain uskoivat, mitä tuo pyhä kirja sanoi, niin kaikki oli hyvin, näin opettivat kirkot. Ihmiset voivat elää ja kuolla rauhassa, ei ollut mitään ongelmia.

Tämän ajan keskelle tuli H. P. B. ja julisti maailmalle: "Ihmiset, herättäkää tietämättömydestänne ja alkakaa ajatella ja kysyä. Pyrkikää pimeydestä valoon. Huomatkaa, etette vielä tiedä mitään. Nouskaa todellisina ihmisinä etsimään totuutta. Riisukaa itsenne paljaaksi elämän edessä ja tunnustakaa oma tietämättömyytenne." Näin hän ikäänkuin ravisti hartioista ihmisiä herättääkseen heidät etsimään ja kysymään. On luonnollista, etteivät kaikki ihmiset kuulleet häntä, eivätkä tajunneet tuota kehoituskutsua. He eivät voineet ollenkaan ymmärtää tätä H. P. B:n teosofista sanomaa. He kauhistuivat hänen puhettaan. Oli kuitenkin toisia, jotka sen kuuluivat ja havahtuivat huomaan, etteivät he todellakaan tienneet mitään. Saattoi myös tapahtua, että kun he astuivat elämän eteen täynnä vilpitöntä tiedonhalua kysyen ja vastausta vaatien, he huomasivatkin, että heillä oli jotain tietoa. Sellaista tietoa, jota he eivät olleet voineet saada viiden aistinsa välityksellä, sisäistä tietoa, joka oli tullut heille jollakin muulla tavalla. Sellaisiakin yksilöitä oli. Kuitenkin useimmat niistä, jotka kuuluivat H. P. B:n kutsun, huomasivat, etteivät he todellakaan tienneet mitään. Heille kuului H. P. B:n rohkaiseva sanoma: "Ihminen ei ole tuomittu tietämättömyyteen. Hänet on kutsuttu saamaan tietoa juuri niistä asioista, joista aineellisen maailman keinoin ei voi mitään tietää. Ihminen on kutsuttu totuuden tietoon, Jumalan tuntemiseen. Ihminen ei suinkaan ole tuomittu pysymään vieraana totuudelle, Jumalalle. Ihmisen tehtävä ja hänen elämänsä ainoa todellinen päämäärä on tiedon saavuttaminen." Oli ihmisiä, jotka kuuluivat tämän H. P. B:n kutsun, hänen teosofisen sanomansa ja heistä tuli

totuudenetsijöitä. He eivät olleet sitä vain sillä tavoin, jota tarkoitetaan, kun puhutaan tieteellisestä totuudenetsinnästä tässä näkyväisen elämän piirissä. Heistä tuli aitoja totuudenetsijöitä, joiden tunnusmerkkinä on, että heidän sielunsa kaipaa valoa ja on valmis vastaanottamaan totuutta kaikkialta. Heidän sielunsa avautuu hartaana totuuden valolle niinkuin kukka, joka avaa teriönsä kohti aurinkoa. H. P. B. kutsui kokoon kaikki nämä ihmissielut, sillä juuri heitä hänen sanomansa koski. He kaikki, jotka tunsivat itsensä totuudenetsijöiksi, tulivat teosofeiksi.

Mitä merkitsee, että heistä tuli teosofeja? Sitä, että he lähes-tyvät elämän portteja ja tahtovat, että nuo portit aukenisivat, ja he voivat astua elämään vievälle tielle. He haluavat astua tielle, joka johtaa ihmisen totuuden täydelliseen tietoon, sillä he ovat huomanneet olevansa tietämättömiä ja janoavat totuutta. Eivät he kaipaa sellaista jokapäiväistä, monesti tarpeetontakin tietoa, jolla ei ole todellista merkitystä, vaan he ikävöivät sitä niistä asioista, joista ihmisen henki aina kaipaa tietoa. He tahtovat tietää Jumalasta, ihmisestä itsestä, hengestä ja hengen maailmas-ta. He ovat niitä, joita Paavali kuvailee sanoessaan, että he tutkivat Jumalan hengen syvyyksiä. Nämä ihmiset tulivat ja tulevat teosofeiksi. He aloittavat etsimisensä siitä lähtökohdasta, että toteavat oman tietämättömyytensä. Se on heidän ensimmäinen askeleensa. Elämän edessä he tunnustavat: ”Minä en tiedä mitään, mutta tietämättömänä en jaksakaan elää.“ He lähtevät etsimään tietoa elämästä, kulkevat totuuden tiedon kaitaa tietä. Sille tielle lähdettyään he tekevät heti ihmeellisen havainnon. He näkevät, että toiset ihmiset vaeltavat heidän tavallaan pimeydes-sä. Joitakin poikkeuksia lukuunottamatta kaikki ihmiset ovat vailla tietoa totuudesta, Jumalasta. Ihmiset ovat vielä lasten kaltaisia, jotka leikkivät rannalla, jota aavan meren aallot huuhtelevat. He ovat kuin eksyneitä pyhiinvaeltajia, jotka eivät tiedä määränpäättään, eivätkä suuntaa, mihin heidän tulisi vaeltaa. Kun noille ihmisille, jotka ovat teosofeja, valkenee tuo totuus, he samalla huomaavat heti, että kaikki ihmiset ovat keskenään

veljiä. Totuus yhä selventää, laajentaa ja syventää tuota ihmeellistä veljeyden sidettä. Tämän huomaa heti se ihminen, joka on tullut teosofiksi. Totuuden tieto ei ole vain älyllistä "päätietoa" tai järjen kehitystä. Se tieto on totuuden elämää ja taitoa. Jumalan tunteminen merkitsee Hänen tahtonsa tuntemusta ja täyttämistä. Hän, joka ymmärtää, tuntee ja tajuaa elämän, hän myös saavuttaa taidon elää oikein. Siis, kun totuuden tieto ihmisessä kasvaa, niin se lähentää häntä toisiin ihmisiin. On kuin hän voisi ottaa sydämeensä yhä useampia ihmisyksilöitä, koska hän on heti nähnyt, miten kaikki ihmiset ovat veljiä keskenään. Tuo hänen tietonsa merkitsee samalla, että hän koko ajan kasvaa tässä veljeydessä. Sentähden onkin tieto totuudesta ja Jumalasta elämää rakkaudessa. Totuus on vain rakkauden toinen nimi. Aivan samoin kuin auringon valo lämmittää, samoin säteilee totuus rakkautta. Kun teosofi, totuudenetsijä on lähtenyt kulkemaan tuota kaitaa tietä, jolla eteneminen merkitsee yhä suurempaa ja syvempää, hän samalla saavuttaa suuremman eettisen voiman, suuremman kyvyn rakastaa. Samalla hän myös tietää, että hänen ja muiden ihmisten tieto on vielä hyvin vaillinaista. Siksi hän ei milloinkaan voi tuomita ketään. Hän on ainoastaan oikeutettu rakastamaan kaikkia ihmisiä ja auttamaan jokaista, jota hän voi auttaa. Me olemme täällä yhdessä kulke-massa. Tehtävämme on auttaa toisiamme tällä vaelluksella, ei arvostella, eikä tuomita.

Totuudenetsijä, joka kutsuu itseään teosofiksi, tekee myös toisen havainnon. Siinä määrin kuin hänen etsimisensä on vilpittöntä, ja hän vakavasti etsii elämää, Jumalaa, samassa suhteessa lisääntyvät hänen tietonsa noista metafysiillisistä seikoista, joista materialistien mukaan ei voi tietää mitään, ja joista on mahdoton saada mitään tietoa. Kuitenkin hänen tietämyksensä kasvaa juuri niissä asioissa. Hän tulee yhä enemmän tuntemaan Jumalaa, tietämään, mikä Jumala on. Hän oppii enemmän ja enemmän tuntemaan näkymätöntä maailmaa, henkimaailmaa, omaa itseään ja omia kykyjään. Suuret kuole-

man arvoitukset aukenevat hänen eteensä ratkaistuina. Tällä tavalla kasvaa hänen tietomääränsä ja laajenee jatkuvasti. Onkin luonnollista, että hän silloin ilon vallassa riemuitten kertoo muille oman näkemyksensä: "Minä tiedän tämän." Ja hänen ympärilleen kerääntyy silloin toisia, jotka ehkä kuuntelevat häntä. Nyt on kuitenkin välttämätöntä, että jokainen, joka on kokenut ja saanut tietää jotain, muistaa, mistä H. P. B. aina varoitti: "Vain korkeimmat adeptit ehkä tietävät kaiken." Siihen asti kunnes olemme korkeimpia adepteja, kun emme vielä ole saavuttaneet tiedon huippua, meidän on yritettävä sopia keskenämme. Maailmassa täytyy olla tietäjiä. Ei H. P. B. toki ollut ainoa, joka on puhunut tiedosta. Historiaa tutkiessamme voimme lukea, että Buddha sanoi: "Olkaa levollisia, veljeni, sillä minä olen löytänyt totuuden." Ja Jeesus Nasaretilainen, jota sanottiin Kristukseksi, sanoi: "Minä olen tie, totuus ja elämä." Ja sekä Buddha että Jeesus lisäsivät: "Seuratkaa minua."

H. P. B. tahtoo neuvoa meille kaikille, että jos olemme löytäneet tien totuuteen ja ymmärtäneet, mitä kehitys totuuden elämässä tarkoittaa, niin käsitämme myös, että elämässä on eri asteita. Voimme siis tulla tietämään yhä enemmän ja enemmän totuudesta. Mutta mitä enemmän me tiedämme, sitä nöyremmiksi tulemme. Mitä laajemmiksi näköalamme avartuu, sen pienemmiksi tunnemme itsemme tuon äärettömän totuuden edessä. Todellinen tieto ei tee ketään ylpeäksi, eikä se eroita meitä ihmiskunnasta ja elämästä, vaan lähentää meitä muihin ihmisiin. Se tekee koko ihmiskunnan meille läheiseksi. Sentähden on välttämättä oltava tietäjiä, heitä täytyy esiintyä ihmiskunnan keskuudessa. Voisivatpa hekin vain sopia keskenään. Voisivatpa he, jotka kehityksessään ovat jo kasvaneet päättään pitemmiksi toisia ihmisiä, nähdä, että heidänkin tiensä totuuden täyteen valoon on vielä pitkä. Meidän ei siis tarvitse lainkaan ajatella, että H. P. B. olisi ajatellut perustaessaan Teosofisen Seuran ja liikkeen: "Tässä seurassa ja liikkeessä ei saa

olla mukana muita, kuin aivan tietämättömiä ihmisiä, jotka eivät mitään ymmärrä ja lampaan tavoin seuraavat johtajaa. Muut eivät tänne sovi. Ainoastaan minun ääneni saa kuulua täällä, mutta ei kenenkään muun. Muut vaietkoot.“ Me emme voi uskoa, että hän olisi ajatellut tai tarkoittanut jotain tällaista. Päinvastoin hänen tarkoituksensa on, että meidän tulee kulkea tiedon tietä ja pyrkiä etenemään sillä kaidalla tiellä, joka vie meidät Jumalan luo. Ja hän tahtoi ja toivoi, että teosofisessa liikkeessä ja seurassa olisi yhä enemmän sellaisia yksilöitä, jotka ovat kokeneet henkistä elämää ja tietävät jotain. Se oli hänen toiveensa. Hän näki surukseen, että me ihmiset täällä maan päällä olemme vielä heikkoja ja rajoittuneita. Hänen mestarinsa näytti sen hänelle. Meidän on usein vielä vaikea sopia yhteen silloin, kun tiedämme jotain ja vielä enemmän silloin, kun luulemme jotain tietävämme. Kuitenkin meidän teosofisessa liikkeessä tulisi olla kyllin viisaita hyväksyäksemme toisemme. H. P. B:n toivomus oli, että osaisimme kunnioittaa ja rakastaa toisiaamme silloinkin, kun jotain tiedämme. Siksi onkin H. P. B. kyynelsilmin katsellut alkuunpanemaansa teosofista liikettä, joka vuosien vierieessä on jakaantunut moneen eri haaraan. Onhan noissa haaroissa miltei totuttu ajattelemaan, että nuo toiset suunnat kulkevat vähän harhaan. H. P. B. on katsellut tuota kehitystä surulla ja kuten voi ymmärtää, hän toivoo nytkin, että teosofinen maailma taas ymmärtäisi alkuperäisen tarkoituksensa. Hän iloitsee toivoessaan, että se muistaisi jälleen, että se on kuin joukko ihmisiä, jotka yhdessä ovat lähteneet vaeltamaan tietämättömyyden maasta elämän portin läpi. He kulkevat tiedon tietä ja kuta pitemmälle he vaeltavat, sen enemmän he rakastavat toisiaan.

Siksi meidän onkin ymmärrettävä, että H. P. B. on nyt ja viime vuoden kuluessa iloinnut siitä, että teosofisessa maailmassa on alettu ymmärtää, että meidän tulisi koota voimamme. Meidän olisi seistävä kaikkea epäuskoa, materialismia, epäilystä ja ateismia vastaan yhtenä rintamana. Meidän olisi seistävä sen

vakaumuksen puolesta, että elävä totuus on löydettävissä. Voimme sentähden varmasti uskoa, että H. P. B. on tänäkin iltana iloinnut siitä, että eri teosofiset seurat näin yhdessä viettävät hänen muistojuhlaansa. Emme me niinkään vietä hänen personansa muistojuhlaa, kuin hänen tuomansa sanoman ja hänen työnsä muistojuhlaa. Älköön se työ, jota hän äärettömän uhrautuvasti ja suurin kärsimyksin teki maailman hyväksi, menkö hukkaan. Hän iloitsee samoin kuin mekin nyt teemme. Myös minä henkilökohtaisesti tunnen suurta iloa siitä, että näen tässä yhdessä jäseniä kaikista Suomen teosofisista seuroista. En voi muuta kuin iloita ja toivoa, että muisto tästä yhdessäolosta tuottaisi meille kaikille siunausta.